

De gevangenis die een café opende

Vrouwelijke gedetineerden baten een café uit in een voormalige kerk, om hun overgang naar de samenleving te vergemakkelijken.

Door onze correspondent
Paul van der Steen

Iangs een populaire route voor fietsers in de regio en vlakbij een aantal grote vakantieparken heeft het Limburgse dorp Evertsoord (230 inwoners) sinds enkele weken een horecagelegenheid. In de kerk. Van de oude banken zijn tafels en een bar gemaakt. Bij mooi weer gaat het terras open: tafels en stoelen voor een hoog hek. De naam: Bajescafé Onze Lieve Vrouw.

Daarachter ligt de vrouwengevangenis van Evertsoord, voor maximaal 250 gedetineerden. De zes personeelsleden van het café zitten daar het laatste deel van hun straf uit. De horeca-ervaring moet hun overgang naar de vrijheid vergemakkelijken en hun baankanssen vergroten.

Een tentoonstelling laat zien hoe het er binnen in de gevangenis aan toe gaat. Een donkerhangende twintiger, gedetineerde, leidt rond en vertelt over controles, visitaties, dagbesteding, bezoeken en ingrijpen tijdens onregeligheden. Vlakbij het altaar is een cel nagebouwd. Een tafel, wat kastuimte en een stapelbed op nauwelijks tien vierkante meter. Ze kent het uit eigen ervaring: „Hoevel ik ook een deel van de tijd een eigen cel heb gehad, omdat ik lang zit. Drie jaar en acht maanden voor drugsmoekel.“

Tijdens het vertellen van haar verhalen speelt de twintiger licht nerveus met haar ring of frunnikt ze aan haar schort. Die heeft ze aan omdat ze ook in het Bajescafé werkt. „Alles van bediening tot de planning.“

De Onze-Lieve-Vrouw-Onbevleete

Ontvangkerk werd in de jaren vijftig van de vorige eeuw gebouwd.

Het Rijksvastgoedbedrijf kocht het complex in 1976 en vormde het om tot vrouwengevangenis. Het gods-huis, waar ook de inwoners van Evertsoord ter kerke gingen, belandde buiten de hekken en werd in de loop der tijd steeds minder gebruikt. De laatste mis dateert van 2019. Het bisdom bleef huurder, maar er gebeurde niets mee. „Gaandeweg ontstond het plan om het te gebruiken als werkervaringsplek buiten het hek“, zegt gevangenisdirecteur Arend de Korte.

Bajescafé

Dus wordt er zes dagen per week koffie, thee of fris met een Bajescake verkocht. De Korte hoopt op termijn Bajescabier te kunnen gaan brouwen of op zijn minst een vergunning te krijgen voor het schenken van bier en wijn. „Veel fietsers vinden een glaasje lekker, als ze hier even wat drinken.“

Net als bij mannelijke ex-gedetineerden zijn de persoonlijke omstandigheden buiten de gevangenis (het hebben van een huis, werk, relatie) medebepalend voor de recidivekans. Vier op de tien vrouwen valt, eenmaal vrij, terug in crimineel gedrag. Bij de mannen is dat de helft.

Het realiseren van het Bajescafé vergde het nodige overleg: met de gemeente en het bisdom over wat mag in een gewijde kerk (het meest heilige deel, het altaar, is afgezet met plexiglas-schotten).

En wat vond het ministerie van Justitie en Veiligheid er van? De Korte lacht: „In het departement was het waarschijnlijk over honderdduizend

Hier zie je veel verschillende mensen, gaat het vaak over het gevangenisleven, maar praat je ook eens over andere zaken

schrijven gegaan. Dan hadden we nu waarschijnlijk geen café. Soms moet je dingen gewoon doen. Ik heb het net zo gedaan met het opzetten van een verpakkingfabriek bij de man-nengevangenis in Almelo. Dat bedrijf geldt nu als een voorbeeldproject.”

Omgaan met anderen

De twintiger die rondleidt, is enthousiast over haar veertigjarige baan. „Binnen heb je alleen contact met medegedetineerden en personeel. Hier zie je veel verschillende mensen, gaat het vaak over het gevangenisleven, maar praat je ook eens over andere zaken. En het is fijn om weer ervaring op te doen met het omgaan met anderen.“

Ze komt in december vrij. „Ik wilde mijn tijd hier nuttig besteden. Vooral had ik al een diploma als verpleegkundige, maar werk in de zorg wordt moeilijk vanwege de vogt (verklaring omtrent het gedrag). Daarom ben ik een hbo-opleiding bedrijfskunde en management gaan volgen, binnenkort begin ik aan een studie human resource management.“

De zes gedetineerden zijn geselecteerd op basis van goed gedrag en goede wil. Een personeelslid van de gevangenis houdt toezicht met hulp van camera's. In geval van nood kan via een alarmknop versterking worden opgetrommeld.

De ambities van de gedetineerde hbo-studente zijn uitzonderlijk, geeft De Korte toe. Maar meer vrouwen werken aan een betere toekomst. „Tegeelijkertijd is er een groep gedetineerden die goud geld heeft verdiend met verdovende middelen. Die kun je niet meer naar normaal werk voor een relatief laag salaris brengen.“

746

Rehabilitatie

6 7 8 9